

PRESSEMELDING

Museene og kulturarven i Ukraina trenger støtte – nå og etter at krigen er over!

Museumsforbundet oppfordrer Kulturdepartementet, fylkeskommuner, direktorater, kommuner og gavegivende stiftelser til å stille midler til rådighet snarlig slik at museene kan skape tiltak for ivaretagelse av ukrainsk kulturarv, hjelp til flyktninger fra Ukraina og andre deler av verden. Dette er nødvendig for å imøtekomme behov den akutte situasjonen har skapt, samt kritikk om at andre flyktnings behov blir glemt.

Ukrainsk kulturarv

Norges museumsforbund publiserte 25. februar 2022 en første støtteerklæring til det ukrainske folk, våre museumskolleger og institusjonene de arbeider for. Vårt håp var at deres museer og kulturminner ikke skulle bli sentrale mål i konflikten og at man skulle lykkes i å skjerme Ukrainas kulturarv mot ødeleggelse og plyndring. Status nå er at vi vet at bestemmelsene i Haag-konvensjonen av 1954 er brutt av den russiske invasjonsstyrken, som har satt minst ett museum i brann. Det ser derfor ut som at viktig kulturarv har gått tapt og at det fortsatt er fare for ytterligere ødeleggelser av kulturminner, i tillegg til krigens andre redsler. Museumsforbundet er glad for at den norske medieoffentligheten har bidratt til å belyse truslene kulturarven i Ukraina står overfor.

Gjennom reportasjer i mediene ser vi at skulpturer på offentlige steder blir pakket inn i forsøk på å beskytte dem mot krigshandlinger. Mange museer i Europa, også norske, har alt bidratt med pakkemateriell, brannhemmende materiale, brannslukningsutstyr og annet materiell som trengs for å pakke ned og beskytte kulturgjenstander for sikker oppbevaring utenfor institusjonene. Denne type beredskap er viktig i den akutte krisen, ikke minst for å ivareta og beskytte viktige kulturgjenstander mot ødeleggelse og plyndring. Flere museer, som Anno museum, har tilbudt lagringsplass for gjenstander fra ukrainske museer dersom det er ønskelig å evakuere gjenstander fra landet.

Museumsforbundet oppfordrer norske myndigheter og institusjoner til en koordinert innsats for å dokumentere krigens ødeleggelser og for å bidra med rehabilitering, gjenoppbygning eller støtte til nye tiltak i kulturarvsfeltet når situasjonen tillater det.

Flyktninger som ressurs for museene

Norges museumsforbund mener den norske regjeringen i større grad enn de gjør i dag må bidra til beskyttelse og gjenoppbygging av den ukrainske kulturarven og se på museumssektoren som arenaer som kan bidra til at flyktningene som kommer til Norge får anledning til å komme i arbeid. Blant flyktningene kan det finnes museumsansatte som kan få midlertidig ansettelse i museer med relevante oppgaver. Vi håper derfor at myndighetene stiller midler til rådighet slik at museumssektoren, på linje med frivilligheten, kan spille en positiv rolle som kompetanseinstitusjoner og møteplasser.

Mange museer i Norge har god erfaring med å gi arbeid til flyktninger. Museene kan også bli gode fristeder for barn og voksne som trenger trygge opplevelser i en krevende situasjon, men kan også bidra med formidling av deres kulturarv i Norge.

Musealt samarbeid med Russland

Norge grenser mot Russland, som gjør situasjonen ekstra krevende for mange museer i nordområdene. Flere av disse museene har samarbeid over grensen om ulike prosjekter, ikke minst knyttet til urfolk. Samene er ett folk i fire land. Samene som urfolk i Russland har ikke samme rettighetsgrunnlag og rammebetingelser for å ivareta språk og kulturarv som samene i de nordiske landene. Samarbeidet med samiske aktører i de nordiske landene er ytterligere forverret, noe som også trenger oppmerksomhet i en krevende tid. Vi ber myndighetene å være bevisste på denne spesifikke utfordringen, og igjen se den viktige rollen museene har som møteplasser og arenaer for dialog.

Norges museumsforbund støtter UD's anbefaling om å fryse myndighetssamarbeid. Vi mener det er viktig å gi tydelige signaler om at man ikke støtter den russiske invasjonen, selv om dette i flere tilfeller dessverre vil få konsekvenser for samarbeidsrelasjoner og enkeltpersoner knyttet til disse. Det er likevel viktig at samarbeidet mellom fagfolk kan fortsette over grensene så lenge dette kan gjøres på en forsvarlig måte uten myndighetsinnblanding.

Kontaktpersoner:

Styreleder Lars Magne Andreassen, 907 75 275
generalsekretær Liv Ramskjær, 924 27 878